

“El problema de nuestro mundo no son los niños que nacen: son el egoísmo, el consumismo y el individualismo, que dejan a las personas sacias, solas e infelices”.

(Papa Francisco)

evangelio cotidiano

¡MI SANTA IGLESIA DE TODOS LOS DÍAS!

Hace muchos años, en un día de reflexión y silencio, me encontré con un texto de un sacerdote chileno llamado Esteban Gumucio, que titulaba como yo título este. Su acertada intuición me impactó y me inspiró para que yo escribiera mi sentir sobre la Iglesia. Aún hoy en día tengo presente lo que entonces escribí y he pensado que sería bueno ofrecerlo al Full dominical:

¡Mi Santa y pecadora Iglesia de todos los días! Hogar caliente, donde, con mis hermanos, parto cada día el pan de la Vida... Gozo con mis tradiciones... Mi Iglesia de aquí, mi iglesia de allá, la de ayer, la de ahora, la de mañana... ¡Mi Santa Iglesia de todos los días! La de los profetas, la de los Santos, la del Papa, los sacerdotes, diáconos y obispos; la de Marta, Catalina, Manolo, José María...

Recibí en ti las aguas del bautismo, aguas de la Vida en Cristo. En tu seno me hablaron de Jesús... Catequesis familiar, en la parroquia... Participo de los sacramentos... ¡Santa Iglesia de todos los días! ¡Iglesia doméstica! ¡Miembro de un cuerpo, célula pequeña, PIEDRA VIVA...!

No estoy sola: generaciones y generaciones...

Catedral, capella de La Puríssima - Toni Barber

entre polvo, ardor, esperanza, miedos, tormentas, gozo, fidelidad... caminamos con Cristo, por el Espíritu hacia el Padre.

En la Iglesia, para la Iglesia: “Como un brote nuevo, como fruta de primavera que al mundo quiere decir la belleza que la Iglesia tiene... UNIDAD Y FUEGO...” ¡Unidad y fuego en la

Santa Iglesia de todos mis días! ¡Santa Iglesia de siempre!

Me sostiene la fe de la Iglesia. En cada Eucaristía recibo la Palabra junto al pan y el vino del Banquete de la Alianza... ¡Mesa preparada, fiesta de los hijos, hijos en el Hijo...! Correr, volar: el amor de Cristo nos anima, nos da alas de águila...

Iglesia en la que conviven los teólogos, los sabios, los místicos, los profetas y Santos y las muchísimas gentes sencillas. Creo, Señor, en tu Iglesia, la de siempre y la que, día a día, se renueva.

Iglesia que desconcierta e Iglesia que arropa. Iglesia pequeña y familiar e Iglesia grande, la de multitud de grupos y sensibilidades, diócesis y parroquias y tantísimas congregaciones religiosas... Con: “¡UN SOLO SEÑOR, UNA SOLA FE, UN SOLO BAUTISMO, UN SOLO DIOS Y PADRE!”

¡No he nacido hoy! No he aparecido por generación espontánea... ¡Mi vieja cristiandad! ¡Siglos y siglos y la Roca en su sitio! El poder del maligno no puede con ella.

SOY PIEDRA VIVA.

**María Victoria Aymerich,
hermana de la Consolación**

pensaments

¿Cristianos hipócritas?

Buscabas una imagen en Google para ilustrar uno de tus artículos. Tecleaste “cristianismo”. Y para sorpresa tuya aparecieron infinidad de ilustraciones acompañadas del término “hipócritas”. Te preguntaste, en esa tesitura, el porqué del odio, feroz, que emanaba de alguna de ellas. Y, entonces, el cerebro se mostró juguetón y estableció una conexión aparentemente ilógica (nunca lo es) con una afirmación que efectuó, hace ya mucho, un amigo tuyo, anticlerical: “Me gustaría creer. Me fascina el “credo” cristiano. Ha de ser duro vivirlo con coherencia”.

Le diste la razón. No es fácil perdonar (y olvidar). No es fácil ofrecer la otra mejilla. No es fácil amar al enemigo. No es fácil

apostar por los débiles y enfrentarte, como consecuencia, a los fuertes... Esas actitudes suponen un esfuerzo constante... Actitudes que, por ende, molestan a quienes no las practican, porque su dios es su propio ego. Los cristianos sois frágiles, pero no héroes

de película. Y, en ocasiones, vuestro amor hacia Dios no es coherente. En ese fascinante camino de seguimiento de Cristo, falláis. Y cada error es, obviando el resto, aprovechado por quien detesta vuestra Fe, molesto espejo. “Hice cien y no hice una, no hice ninguna”. De ahí esa hipocresía de la que se os acusa.

Pero, ¡tranquilidad! Habéis caído, caéis, caeréis... Por el hecho de que andáis. No tropieza quien permanentemente permanece en cama. Pero en cada traspies encontraréis siempre la mano de Cristo que os izará y os dirá: “¡Adelante!” ¿Hipocresía? ¡Bendita hipocresía!

Juan Luis Hernández Gomila

Diumenge XVI de Durant l'Any

Lectura del llibre del profeta Jeremies

23, 1-6

Ai dels pastors que perden i dispersen les ovelles del meu ramat, diu l'oracle del Senyor. Per això el Senyor, Déu d'Israel, diu als pastors del meu poble: "Vosaltres heu dispersat les meves ovelles i les heu fetes fugir, en lloc de fer-ne el recompte. Doncs ara jo passaré comptes amb vosaltres per reclamar tot el mal que heu fet, diu l'oracle del Senyor. I totes les ovelles que em queden, jo mateix les recolliré de tots els països on les havia fet fugir, i les faré tornar als seus prats. Allà seran fecundes i s'hi multiplicaran. Els donaré pastors que les menin, i ningú no tornarà a fer-los por, ni a retgirar-les, ni en mancarà cap, diu l'oracle del Senyor. Vénen dies, diu l'oracle del Senyor, que faré germinar un rebrot legítim del llinatge de David, i serà un rei excel·lent, que farà regnar en el país la justícia i el bé. En els seus dies Judà no sofrirà cap mal i Israel viurà segur. El seu nom serà: El-Senyor-és-el-nostre-bé."

Salm responsorial 22

R: **El Senyor és el meu pastor, no em manca res.**

Lectura de la carta de sant Pau als cristians d'Efes

2, 13-18

Germans, vosaltres abans éreu enfora de les promeses però ara la sang del Crist vos ha acostat. Ell és la nostra pau. De dos pobles n'ha fet un, ja que ell ha destruït la barrera que els separava i els mantenia enemics, abolint en el seu propi cos la Llei i els preceptes. Així ha posat pau entre els dos pobles i ha creat una nova humanitat centrada en ell. Per la seva mort en la creu ha fet morir l'enemistat i, units en un sol cos, els ha reconciliats tots dos amb Déu. Per això ha vingut a portar-nos la Bona Nova de la pau: la pau a vosaltres, que éreu enfora, i la pau als qui eren a prop. Per ells uns i altres tenim entrada al Pare, guiats per un sol Esperit.

Lectura de l'evangelí segons sant Marc

6, 30-34

En aquell temps els apòstols es reuniren amb Jesús i li parlaven de tot allò que havien fet i ensenyat. Ell els diu: "Veniu ara tots sols a un lloc despoblat i reposau una mica." Perquè molta gent anava i venia i no els deixava temps ni de menjar. Se n'anaren, doncs, tots sols amb la barca cap a un lloc despoblat. Però qualcú els va veure quan se n'anaven; molts ho van sebre, hi van córrer a peu de tots els pobles i arribaren primer que ells. Quan Jesús desembarcà, va veure una gran gentada i se'n compatí, perquè eren com ovelles sense pastor. I es posà a instruir-los llargament.

Lectura del libro de Jeremías

23, 1-6

¡Ay de los pastores que dispersan y dejan que se pierdan las ovejas de mi rebaño! -oráculo del Señor-. Por tanto, esto dice el Señor, Dios de Israel a los pastores que pastorean a mi pueblo: «Vosotros dispersasteis mis ovejas y las dejasteis ir sin preocuparos de ellas. Así que voy a pedir os cuentas por la maldad de vuestras acciones -oráculo del Señor-. Yo mismo reuniré el resto de mis ovejas de todos los países adonde las expulsé, y las volveré a traer a sus dehesas, para que crezcan y se multipliquen. Les pondré pastores que las apacienten, y ya no temerán ni se espantarán. Ninguna se perderá -oráculo del Señor-». Mirad que llegan días -oráculo del Señor- en que daré a David un vástago legítimo: reinará como monarca prudente, con justicia y derecho en la tierra. En sus días se salvará Judá, Israel habitará seguro. Y le pondrán este nombre: El-Señor-nuestra-justicia».

Salmo responsorial 22

R: **El Señor es mi pastor, nada me falta.**

Lectura de la carta del apóstol san Pablo a los Efesios

2, 13-18

Hermanos: Ahora, gracias a Cristo Jesús, los que un tiempo estabais lejos estáis cerca por la sangre de Cristo. Él es nuestra paz: el que de los dos pueblos ha hecho uno, derribando en su cuerpo de carne el muro que los separaba: la enemistad. Él ha abolido la ley con sus mandamientos y decretos, para crear, de los dos, en sí mismo, un único hombre nuevo, haciendo las paces. Reconcilió con Dios a los dos, uniéndolos en un solo cuerpo mediante la cruz, dando muerte, en él, a la hostilidad. Vino a anunciar la paz: paz a vosotros los de lejos, paz también a los de cerca. Así, unos y otros, podemos acercarnos al Padre por medio de él en un mismo Espíritu.

Lectura del santo Evangelio según san Marcos

6, 30-34

En aquel tiempo, los apóstoles volvieron a reunirse con Jesús, y le contaron todo lo que habían hecho y enseñado. Él les dijo: «Venid vosotros a solas a un lugar desierto a descansar un poco». Porque eran tantos los que iban y venían, que no encontraban tiempo ni para comer. Se fueron en barca a solas a un lugar desierto. Muchos los vieron marcharse y los reconocieron; entonces de todas las aldeas fueron corriendo por tierra a aquel sitio y se les adelantaron. Al desembarcar, Jesús vio una multitud y se compadeció de ella, porque andaban como ovejas que no tienen pastor; y se puso a enseñarles muchas cosas.

Veniu, reposau una mica

“Veniu ara tots sols a un lloc despoblat i reposau una mica”. Sembla que declara les vacances evangèliques! De fet, la gernaçió era gran, tant que no tenien temps ni de menjar. Els Enviats devien estar esgotats, molt més encara que just arribaven de la primera missió, no devien tenir massa descans. Aquests detalls de Marc són molt més que una simple anècdota.

Quan el Fill de Déu es fa home, assumeix vertaderament tota la condició humana. Ell és en tot semblant als germans, llevat del pecat. Jesús ha experimentat la set, la calor del dia, el cansament del camí, la disponibilitat envers cada un. Acollir els més necessitats, combregar amb els seus sofriments, parlar sense repòs del Regne. No s'avorria per res; podia omplir tota la jornada, sense comptar amb les nits passades preguntant al seu Pare.

Així, Jesús no renega ni menysprea res de la seva humanitat. Sap que el seu cos, jove i amb bona salut, sens dubte, i que el sistema nerviós tenen els seus límits. Aprofitava el temps dormint amb un bon son a dins de la barca passant a l'altra riba, per recuperar-se un poquet.

Així Jesús sap també estar atent a la fatiga dels seus companys. Els convida a respectar les exigències de la naturalesa corporal; a fer un alè, un descans. Mirem-nos a nosaltres mateixos. Sabem prou bé que les vacances no son un luxe, mentre siguin allò pel que han estat fetes: justament a respectar la nostra naturalesa humana, que exigeix un temps de relax, de recuperació, no solament físic, sinó també intel·lectual i espiritual.

Les vacances no són un temps d'ociositat sinó un temps de "re-creació", un temps de renovació. Sabem prou bé que encara hi ha massa homes i dones, infants, en bona part del món, que són explotats com a vulgars màquines de producció. Açò no és respectar la voluntat creadora de Déu. Ni tothom en pot fer: problemes econòmics, la gent del món hospitalari, els qui serveixen en hotels amb tot el problema de l'habitatge. Ah! I els estudiants que han d'arreglar per a poder anar a estudiar. L'evangelí d'avui que cau en temps on n'hi ha que fan vacances, ens ho fa avinent. Açò val també per als servidors de l'Evangelí! Els capellans minven, les tasques pastorals creixen, el cansament també. Cadascú n'ha de treure una evangèlica conseqüència!

Josep Sastre

LECTURES DE LA DI. 22, Santa Maria Magdalena (F): Ct 3, 1-4a o bé 2C 5, 14-17 / Sal 62 / Jo 20, 1-11. 18.
MISSA DIÀRIA Salm de la 4ª Setmana Dt. 23, Santa Brígida, religiosa. Patrona d'Europa (F): Ga 2, 19-20 / Sal 33 / Jo 15, 1-8.

Dc. 24, Fèria: Jr 1, 1. 4-10 / Sal 70 / Mt 13, 1-9.
Dj. 25, Sant Jaume, apòstol. Patró d'Espanya (S): Fets 4, 33; 5, 12. 27-33; 12, 2 / Sal 66 / 2C 4, 7-15 / Mt 20, 20-28.

Dv. 26, Sants Joaquim i Anna (MO): Jr 3, 14-17 / Sal Jr 31 / Mt 13, 18-23.

Ds. 27, Fèria: Jr 7, 1-11 / Sal 83 / Mt 13, 24-30.
Dg. 28, XVII de Durant l'Any: 2R 4, 42-44 / Sal 144 / Ef 4, 1-6 / Jo 6, 1-15.

Santa María Magdalena

En nuestra familia, originaria del predio de La Cova del término de Alaïor, una representación de santa Magdalena realizada en bordado de diversos colores por nuestra tía abuela Magdalena Pons, que falleció en 1983 a la edad de 106 años, la cual al casarse con Pedro Orfila Seguí habitó en el predio de Torret de Dalt del término de Sant Lluís. Se trata de una apreciable labor de bordado que realizó, cuando tendría unos doce años de edad, bajo la dirección de una profesora, natural de Ciutadella, en la escuela del pueblo de Sant Climent.

La figura de dicha santa aparece rezando en el interior de una gruta en actitud de una ferviente contemplación de la obra

salvadora de Cristo, en la cual ella había estado muy presente, según se refiere en los santos evangelios, aunque no hay que identificarla, como a veces se hace, con otras mujeres llamadas María, como es el caso de María de Betania, la hermana de Marta y de Lázaro.

María Magdalena aparece como especialmente vinculada con Jesús y sus apóstoles, durante los años de la predicación, evangélica, en la pasión de Cristo y en su gloriosa resurrección, de tal manera que se la ha designado como «apóstol de los apóstoles» por ser la primera en anunciarles que el Señor resucitó. «Antes que nadie, ella, la contemplativa, había logrado ver a Cristo triunfador» (Pérez de Urbel).

Agenda

Mans Unides: Torrada solidària i concert

Dissabte 27 de juliol, a les 19.30 h, al Moll de Cala Corb (Es Castell) torrada solidària i concert del grup Eva Pons Trio a benefici de Mans Unides. Donatiu de 10 euros. L'entrada es pot adquirir de forma anticipada a la delegació de Mans Unides, a Maó (Carreró des Mirador de ses Monges, 1).

IV Jornada Mundial dels Avis i la Gent Gran

Diumenge 28 de juliol l'Església celebra aquesta Jornada amb el lema "En la vellesa no m'abandonis" (cf. Sl 71,9). A Menorca la celebració es farà a cada parròquia i el bisbe Gerard ho farà a la missa de les 11 h que es celebra al Santuari de la Mare de Déu del Toro. Es convida de manera especial a les persones majors i les seves famílies.

Encuentro interreligioso en Ciutadella

El domingo 28 de julio, a las 20 h, encuentro interreligioso en el claustro del Seminario Diocesano, en Ciutadella, sobre el tema "Ser instrumentos de paz y fraternidad". Intervendrán representantes del budismo, de la fe bahá'í y de las diferentes confesiones cristianas (evangélica, anglicana y católica). El acto contará con una actuación musical.

Nou Equip dels Escoltes de Menorca. Compromís i responsabilitat

El 6 de juliol es van reunir els responsables dels Escoltes de Menorca (MSC) en assemblea extraordinària. La trobada va tenir lloc als locals de l'agrupament escolta Sant Antoni Maria Claret, a Ciutadella, amb presència de tots els agrupaments que formen l'associació.

L'equip de la gestora va presentar al plenari una proposta d'equip per als propers tres anys. Xavi Llopis va ser elegit president i a partir d'ara es formarà un equip directiu amb un representant de cada agrupament. El bisbe Gerard, present a la reunió, va expressar el seu agraïment als integrants de

Escoltes de Menorca (MSC)

l'entitat diocesana per la seva tasca voluntària, animant a dur a terme el mètode escolta, què és una font de persones compromeses. L'Assemblea va acabar amb un dinar de germanor.

Exercicis espirituals dels preveres a Solsona

Del 8 al 12 de juliol el pare Jordi Castanyer, benedictí de Montserrat, ha dirigit una tanda d'exercicis espirituals al Santuari del Miracle (diòcesi de Solsona) en la qual han participat onze preveres de

Menorca amb el Bisbe. Els va rebre i els va acomiadar Mons. Francesc Conesa, actual bisbe de Solsona, que va experimentar un gran goig d'acollir aquells que van ser el seu presbiteri durant la seva etapa com a bisbe de Menorca.

Durant aquests dies han gaudit d'un entorn natural que convida al silenci i a la pregària, i d'un retaule barroc preciós que representa l'aparició de la Mare de Déu als pastors Celdoni i Jaumet. Els participants es van sentir identificats amb el missatge central que els convida "a testimoniar la nostra fe, a reconciliar-nos amb Déu i a tornar a la part de Déu". Els preveres i el bisbe Gerard han tornat amb energies renovades per continuar el seu ministeri evangelitzador.

Efemèrides de la història del Santuari de la Mare de Déu del Toro

► **1845.** El vandalisme sobre el patrimoni immoble del santuari no minvava. En efecte, tres batallons del Regiment de Còrdova número 10 de guarnició a Maó, aquest any, pujaren al Toro i hi feren pràctiques militars. Després, hi dinaren, tot fent servir de taules les portes de les cel·les arrencades expressament; i de combustible, les bigues de la part ruïnosa del convent.

► **18 de maig de 1845,** dominica de la Santíssima Trinitat, queda senyalat el dia en què es féu, per decisió de Vicent Papelcudi, aleshores vicari capítular de la diòcesi, i d'acord amb el legítim propietari, el baró de les Arenes, el solemne trasllat de la imatge de la Verge des de la parroquial de Sant Martí des Mercadal fins al santuari dalt la muntanya. S'hi visqué una acurada solemnitat d'ascensió enmig d'una gran expectació popular. Hi hagué entronització, missa cantada i sermó del frare agustí exclaustrat P. M. Fàbregues. Aleshores s'hi havien començat unes certes obres de consolidació arquitectònica, després dels anys d'abandó que patia l'immoble marià. Feia un grapat de mesos, d'ençà del **24 de desembre de 1844**, que el cap superior polític de la província havia adreçat una comunicació a l'Ajuntament des Mercadal, tot exposant-hi els desigs del poble de Menorca, de veure-hi restituïda la santa imatge en el seu lloc del santuari, ja que aleshores es custodiava as Mercadal, almanco de dos anys enrere.

► La devoció tradicional i secular, però, es veu greument entorpidida i malmesa. Entretant, el **9 d'agost de 1875**, per decisió del bisbe Mateu Jaume, s'inicien unes obres de restauració, amb l'enderroc de la vol-

ta principal del temple, que havia patit una caiguda de més d'un pam.

► **13 de gener de 1876.** Es dona per tancada arreu de les parròquies menorquines una subscripció popular per finançar les obres de reforma. S'hi replegaren 14.863'29 reals de velló.

► **11 de juliol de 1876.** Per celebrar la rehabilitació, el bisbe Manel Mercader i Arroyo convoca una multitudinària peregrinació, i el temple queda de nou obert al culte. El prelat hi disposà que, des d'aleshores, el rector de la parròquia rural de Sant Joan dels Horts, o de Carbonell, hi fes residència en el santuari amb la funció de custodi (ordre del 19 de juliol de 1876). Dia 11 de juny d'aquest any queda obert al culte el santuari per determinació del bisbe

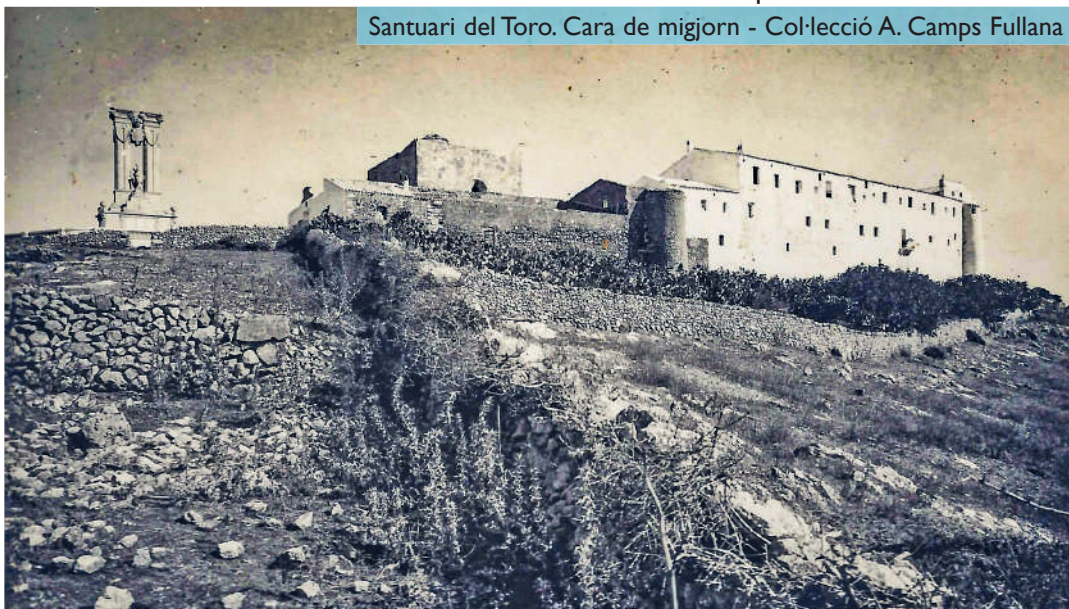
Mercader, després d'un temps d'obres de restauració. Fins a aquell moment, dalt del Toro només hi residia un seglar que, a les tardes, baixava a pernoctar as Mercadal.

► **20 d'agost de 1880.** Arriba a Ciutadella una comunitat de pares franciscans. La destinació era instal·lar-se al santuari per tal de fer-se'n càrrec de les instal·lacions i tornar a reeixir un servei del clero regular. Però tanmateix, els nous moradors abandonaren el santuari molt prest. La marxa es verificà el diumenge **21 d'agost de 1881**.

► **Octubre de 1885.** Per subscripció popular es construeix un cambril nou per a la imatge de la Mare de Déu del Toro.

► **21 de gener de 1886.** Aquest dia mor a Ciutadella el frare alaiorenc Joan Hernández, l'últim dels exclaustrats que havien format la darrera comunitat conventual d'agustins del Toro abans de la desamortització decretada el 1835. Diu el bisetmanari de Ciutadella *El Vigia Católico*: «A la una de la tarde del jueves último falleció en esta ciudad, a la edad de 76 años, víctima de un violentísimo accidente que le sobrevino en la noche anterior privándole por entero del conocimiento, el Rdo. P. Fr. Juan Hernández, religioso exclaustrado de la orden de San Agustín, único que sobrevivía de los religiosos que tuvieron residencia en el convento de Monte-Toro. El finado, desde su exclaustración, había residido habitualmente en Alaior, de donde era natural, sino que últimamente se vino a esta ciudad para vivir en compañía de su señor hermano, padre de nuestro querido amigo Rdo. Sr. Hernández Pbro. La modestia y encantadora sencillez del referido difunto, no menos que su laboriosidad y carácter comunicativo le hacían en gran manera apreciable. ¡Dios haya acogido en su seno al alma de ese humilde cuanto ejemplar religioso! Entretanto, dirigimos al cielo nuestras oraciones por su eterno descanso. Enviamos nuestro sincero pésame a los señores hermano, respetable sobrino y demás parientes del finado, a quienes acompañamos en su justo dolor por tan sensible como irreparable pérdida» [23-I-1886]. Cal fer, però, una precisió: comptava 88 anys d'edat, i no 76.

Santuari del Toro. Cara de migjorn - Col·lecció A. Camps Fullana

Miquel Àngel Limón Pons